

УДК 947.084

Гевко М.– ст. гр. МК - 31

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Полюя

ГЕОРГІЙ ВЕРНАДСЬКИЙ І ЙОГО ПРАЦІ З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Науковий керівник: асистент Стухляк М.П.

Творчість вченого-емігранта Георгія Володимировича Вернадського сьогодні ще мало відома українському читачеві. Тривалий час його праці не друкувалися в Україні, а нечисленні згадки про нього в наукових виданнях були здебільшого критичні. Така «офіційна недоброзичливість» виглядала особливо вражаючою з огляду на ту шану, якою повсюдно по праву користувалося й користується ім'я його батька - всесвітньовідомого вченого-гуманіста, першого президента Української Академії наук В.І.Вернадського. Зараз праці Г.В.Вернадського вже досить широко друкуються у Росії. Це викликало нову негативну тенденцію - вченого автоматично зарахували до грона представників російської історичної науки, тим самим фактично заперечуючи його зв'язок з українською наукою. Разом з тим більш уважне вивчення життя і творчості вченого свідчить про його постійний інтерес до «української проблематики», про численні творчі та особисті зв'язки, які єднали вченого з Україною.

Георгій Вернадський народився 20 серпня 1887 р. в Петербурзі, закінчив Московський університет. У 1918-1920 рр. жив у Києві й Симферополі. В Криму він був призначений викладачем Таврійського університету, працював в Комісії Таврійського архіву. У вересні 1920 р. був призначений завідувачем відділу друку в уряді барона П.М.Врангеля (за іншими джерелами - міністром народної освіти). У 1920 р. емігрував до Константинополя, а згодом до Афін, у 1922 р. до Чехословаччини, де незабаром став професором і розпочав читати курс з історії права Російської імперії.

У 1927 р. Г.В.Вернадський приймає запрошення Йельського університету, де він отримав звання професора. З часом його запрошують читати лекції в Гарварді, Колумбійському та Чиказькому університетах, лондонській словянській школі. У 20-ті рр. Георгій Володимирович підтримував зв'язки з Українською Академією наук. Зокрема деякі його праці були опубліковані у виданнях Комісії для вивчення історії західноруського та українського права. Паралельно з академічною роботою Г.В.Вернадський брав участь у багатьох міжнародних наукових конференціях в США і Європі. Для з'їзду Американської історичної асоціації у 1933 р. він підготував доповідь «Руська історія: управління економікою при київських князях, царях та Радах». У 30-х рр. Вернадський був обраний членом Американської академії середніх віків та увійшов до складу редколегії журналу «Speculum». У роки Другої світової війни він був членом редакції «American Slavic and East European Review», а у 1946-72 рр. - членом великого європейського журналу «Sudost-Forschungen».

За своє плідне життя Г.В.Вернадський створив близько 300 праць. Серед них: «Богдан – гетьман України» (1942), «Давня Русь» (1943), «Київська Русь» (1948) та ін.. Кульмінацією творчості Г.В.Вернадського стала багатотомна «Історія Росії». Таким чином Г.В.Вернадський залишив вагомий науковий спадщину. Крім історичних праць, в його доробку чимало досліджень історико-юридичного характеру, у яких багато уваги приділяється проблемам Київської Русі, розвитку українських земель литовсько-польського періоду, України-Гетьманщини тощо. Тому цілком зрозумілим є той інтерес, який виявляють до творчості вченого історики держави і права України.